

ГЛАС

ОРГАН НАРОДНОГ ФРОНТА ЗА ОКРУГ БАЊУ ЛУКУ

ГОДИНА III

БАЊА ЛУКА, 5. јануара 1946. год.

Број 27

ТИТО

Учинимо све да 1946 година буде година великих побједа у обнови наше земље

1945 година била је година војачке побједе уједињених слободњубивих народа, велики и малих, над фашистичким окупационим окупацијом и њиховим помагачима. Али за нашу земљу, за народ Југославије 1945 година има особити значај, јер су се у тој години збили у Југославији догађаји, који су одређивали правац развоја наше земље за наредних неколико година. То је била за нас година побједе над експлуатерима и домаћим издајницима који су служили окупатору, врхунски завјерства над сопственим наводом. У тој години постигнути су велики спољни и унутрашњи политички успјеси. Јако је почастао углед наше земље, која је због својих напора и доприноса у рату добила свеопште признање уједињених народа.

Наша је земља успјела да се консолидује стварањем органа народних власти од најчистијих до највиших на читавој територији Југосла-

вине стотине разних школа, нижих и виших. Извршени су многи колективни и потребни радови за заједничку у једном рекордном року само благодарној хероизму, којим су били прожети најбољи синови и кћери наше земље.

Ако се узме у обзир да је наша храбра Југословенска армија још у мају мјесecu водила последње тежке бојеве за ослобођење наше земље, онда то указује да је прошло свега осам мјесеци откако је земља ослобођена и откако су се наши народи могли потпуно посветити ли-

мењиву сада таква средства да би спријечили наш напредак. Такве саботере, расипаче народне имовине, крадљивце, шпироберзјанце и шверцаре треба гонити до уништења, ако хоћемо да огувамо велике тековине ослободилачке борбе, ако хоћемо да остваримо оно зашто је гинуло стотине хиљада најбољих синова наше земље, ако хоћемо да остваримо бољу и срећнију будућност зашавишој генерацији и будућим покољенима народа Југославије. Против тога заа треба да се бори сваки поштен родољуб, сваки

једна и створили бољи услови живота, са друге стране једна пак из рода покушава да то спријечи не презајући ни пред чим.

Ступамо у нову 1946 годину са отвореним и тежким задацима. Ако је година 1945 била година побједа на бојном и политичком пољу, то је сваки грађанин ове земље дужан учинити све да нова 1946 година буде барем Делимично година побједа на привредном пољу. Разумно је се да не може бити ријечи о потпуној побједи, јер је разореност наше земље тако велика да ће требати много година док се потпуно заљиче ране. Али у 1946 години ми морамо створити претуслове, морамо ударити чврсте темеље, морамо имати јасне перспективе и приступити планској народној привреди. Свење у нашој народној привреди тражи од сваког појединца залагање максималних напора да би се створили услови за бољу суђашињу. Многе наше фабрике још ни на једна нису достигле предјетни ка-

(Наставак с 1. стране)
задњим помет и дан наше свога
окушка у првом реду у стварању
кому раду.

Многи непријатељи, па чак и неки народни пријатељи данашње Југославије настоје свим силама унети забуну међу наше селане. Сигурно се нећете сећи према данашњим рогатинам народних власти, шире се разне лажне вјести од којих обично има и штете не само — жава већ и сами селаци, а искочиштава се помалчице разних средстава по требним селацима. Настоје се утицати на селане да не продају своје земљиште држави, која мора да се брине о пострадалим од рата областима и о сиромашним слојевима итд. Све то се чини са намером да се спеше имити и неповерење у народ, да се створи неповерење селанца према држави, са њоме отежити како се већ не може спријечити, обнови и консолидирају наше земље у привредном погледу.

Обичај се нама селацима да не вјерујете тим народним пријатељима селанца пошто они нису пријатељи нове Југославије, што у исто време значи да вјерују ни ваши пријатељи. Ваше доверљивост у изградњи наше земље, наше повјерење у Федеративну Народну Републику Југославију, јесте гаранција да ћемо ми брзо пребродити многе тешкоће које нам стоје на путу. Ми знамо ваше тешкоће, ваше потребе и настојимо свим силама да добијете оно што је вама најпотребније. Још ће бити изабрало војнема тешкоћа, али сваког дана иде на боље, јер наше фабрике већ израђују и сваког дана ће све више израђивати оне предмете који су вама највише потребни. Брзите вјеровати да ће се јавишња власт побринути да се разни територијално подијеле. Настоје да у 1946 години обрадите и засијете што боље и што више ваља поља и винограда, да одмекнете што више стоке итд. То ће бити једини начини за обзаво

тешкоћа и потреба појединих људи и у прошлој 1945 години били пријер у раду на обнови земље. Борба за побједу на обнови земље, на савлађивању приватних тешкоћа, јесте саставни дио оне велике борбе на бојном пољу којој су приноси десетине хиљада омладинца и омладинки Југославије да би догити било боље. Нека трајно оиди. Због бирократизма понекад се појединцима стварају праве трагедије у животу. Чиновици који тако поступају не воде свој народ никуда и дају му службу. У нашим државним установима мора владати најбољи однос према људима, према народу, јер је то народна држава и чиновници су зато да служе народу и да му добро служе. Исти елан у раду, какав ми тражимо од наших радника и радница, од наших омладинских женских и других организација, мора владати и у нашим државним Уставима.

Свуда у канцеларијама, у њишким, средњим и високим школама, у лабораторијама итд. мора провјеравати радни и стваралачки дух наших оцама какав је владао у редовима бораца од 1941 до коначне побједе. Сваки треба да ради с уверљивом да радети за заједницу у исто време ради и за себе. Сваки треба да схвати рад не само као начин за добијање средстава за живот, већ у првом реду као обавезу према заједници, обавезу према нашој развојној домовини, коју ми морамо изградити и учинити срећнијом него што је била.

Мале разних прослава и бесплодних састанака, више гада. Разни састанци и конференције не смину бити сами себи циљ, већ морају имати производни карактер, карактер свјетованости како ће се што боље и брже извршити и остварити из вјесне задатке које стоје пред нама.

Радници, селаци и поштена народна интелигенција! Нека 1946 година буде година највећег помета и побједи на обнови наше земље. По-

15 хиљада колониста из Босанске Крајине отишло је у Војводину

Од 31. децембра до 5. јануара кроз Бану Лџку је прошло 14.000 селанка колониста из Босанске Крајине у Војводину. Колонизација се спроводи по Закону о аграрној реформи и колонизацији која је донијела Привремена народна скупштина 23. августа 1945. године. Колонизирање селанка из свих крајева домовине: Лике, Херцеговине, Дармације, Босанске Крајине и Црне Горе, Србије — значајно је не само за поједине крајеве, округе, срезове и села, него и за читаву нашу земљу. Војводина — дивна ратарска земља, измијешана непрегледним пањњанима уз ријеке које кроз њу теку — житница је Југославије. Но и у њој окупатор је оставио много пустоши. У људе, које наша народна власт сада тамо насељава, гледа читаво земља. Они на својим новим кућинишима треба да развију напредну земљорадњу, сточарство, гајење индустријских биљка итд. Очекује се да ће колонисти из Босанске Крајине у Војводину схватити да је тоо нитесое свих наших народа у обнови земље. Жетву у Војводини треба одржати и она не само да треба да остане наша житница, како је то била раније, не само да Војводина треба да има оној значај у привредном смислу који је имала прије, него колонисти треба да допринесу да га она и посмачи.

Осим тога, колонизација из Босанске Крајине у Војводину је била и потреба нашег копаја. У рату су у Крајини хиљаде и хиљаде људи остали без кућа, зграда за стоку, стоке, без оруђа итд. Зато је из Босне и Херцеговине око 3 хиљаде људи у првој групи преселило у Војводину без икаквих претходних радњи које су данас потребне за колонизацију.

Од 31. децембра до 5. јануара кроз Бану Лџку је прошло 14.000 селанка колониста из Босанске Крајине у Војводину. Колонизација се спроводи по Закону о аграрној реформи и колонизацији која је донијела Привремена народна скупштина 23. августа 1945. године.

Колонизирање селанка из свих крајева домовине: Лике, Херцеговине, Дармације, Босанске Крајине и Црне Горе, Србије — значајно је не само за поједине крајеве, округе, срезове и села, него и за читаву нашу земљу. Војводина — дивна ратарска земља, измијешана непрегледним пањњанима уз ријеке које кроз њу теку — житница је Југославије. Но и у њој окупатор је оставио много пустоши. У људе, које наша народна власт сада тамо насељава, гледа читаво земља. Они на својим новим кућинишима треба да развију напредну земљорадњу, сточарство, гајење индустријских биљка итд. Очекује се да ће колонисти из Босанске Крајине у Војводини схватити да је тоо нитесое свих наших народа у обнови земље. Жетву у Војводини треба одржати и она не само да треба да остане наша житница, како је то била раније, не само да Војводина треба да има оној значај у привредном смислу који је имала прије, него колонисти треба да допринесу да га она и посмачи.

Они добијају куће с намјештеним креветима, столама, стојем, кола, те алате за земљорадњу. Сва ми селанк има право да води собом једно грло крупне стоке (краву или коња). За сада домаћини не добијају земљу појединачно ради огре много посла који има да изврши на роду власт у колонизираним породицама из свих крајева наше земље. У неким селима у Војводини геометријски већ мјесте земља и дијеле је на појединачне дијелове, и вјероватно ће се до подјела земља издијелити свим колонистима који су поспјешили у Војводину још ове зиме.

Величина посјела, коју ће добити селанк, мјери се према величини његове породице. У безини гајда, домаћин добија четири до пет јутара (јутро је око 5 дунма). У удаљености од града и без јутара за породице добија осам хектара свих јутара. На сваког члана више добија поља јутра земље. Највише може да се добие 16 јутара земље. Земља ће се подијелити и сваки је колониста добити у личну својину. Дакле, никако није најгера народних власти да у Војводини оснивају колхозе.

Поменути смо већ да је саставно

ОМЛАДИНА БОСАНСКОГ НОВОГ У ПОСЈЕТИ КОД ДЈЕЦЕ НАШИХ ПАЛИХ БОРАЦА У БОСАНСКОЈ КОСТАЈНИЦИ

Дјеци дом у Бос. Костајници је основан прије мјесец дана. У њему се налазе дјеца с подручја среза Бос. Новог. За све потрпе око издржавања ратне сирочинце се брине наша држава. Али то не искључује и обавезу и нас грађана да помажемо издржавне дјеце.

Ову дјечу схватила је омладина Бос. Новог и крајем децембра прикупила неколико пакета за ову дјечу и посјетила их у дому.

Дјеца су се веома обрадовала овим посјети, а вјеросице их је орашловски то што је друг Буле Кантар поново хајмонички и свирао ми, док су они задовољно јели колаче. Послије ручка машиници су играли коло и разговарали с омладином.

На питање како им је, мажичине кажу да им је до? али једна чекају да добију књиге да могу учити. Милан Боројевић моли да му се путем новина поздравна његова мајка Стоја из села Календера. Одмах се јављују и други чим су чули да могу својим послати поздрав на тај начин. Ратко и Јанко из Рашча кажу да им поздравља мајку Јоку, а мала Даница Миленовић из Маале Рибике каже: »Ја немам никога да поздравим, јер су ми родитељи изгинули. Али би желела да се поздраве мали пионери и ђаци из Рибике и да ми потпишите да ћемо и ми постати ђаци и да ћемо учествовати.«

И омладини из Бос. Костајнице чеће посљети своје мале другове у дјечјем дому, Приликом доласка дјеце у Костајницу они су извојешали све поимрече за њихов смисај у дом.

Р. С. Тубић

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ПРВЕ СРЕДЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ШКОЛЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

На Нову годину у присуству претставника Министарства пољопривреде, Босне и Херцеговине, мјесних народних власти, НО-а, просвјетних установа, те осталих масовних организација, отворена је Средња пољопривредна школа у Баној Луци. Школом, као значајну свечаност дочека је око 11 сати прије подне поздравним говором Инк. Јанковића, директора школе, стручни реферат са историјатом школе одржао је Инк. Ролех, а затим је рецитирао једног њака и говорио једног ученика у име почетника завршен први, значајни дио отворења.

У интимном и другарском расподозлењу претставници установа, власти и организација у својим изјављенима истакали су значај и улогу ове школе у изградњи новог живота земље. Изјавили Министарства пољопривреде Инк. Бељешки је истакао: »... да само проглатијом и поднајемне једне напредне пољопривреде допринијом учвршћивања и очувања већ којули створене заједнице радника и селјачког друштва. Друг Кипучи је истакао потребу да наши омладици — пољопривредници, буду не само добри стручњаци у свом послу, него и свестрани иницијатори у нашим селјачким масама. Да кроз напредну пољопривреду буду носиоци и напредних политичких и друштвених свјетлана. Отварање ове школе у Баној Луци, административно и политички центар Босанске Крајине, даје је још једно признање овоме крају, који је у ратим напонама ише земље дао све од себе. Она ће бити постати и жарнице напредне и рационалне пољопривреде, релативно квалитетне која ће важијом пољопривреде у доба привредне изградње наше отаџбине повстити изнад свега.

М. П.

Усташки вољач Рекић Шериф осуђен, на смрт бјешањем

Пред народне судије излази окривљени, познати злогласни кољач Рекић Шериф из села Трбина у срезу приједорској. Претседник ми чита оптужницу у којој су на бројна сва злочинска дјела у којима је учествовао: одољене и убијање људи на села Трбина, његових најближих комшија, људи које је још на наредније дјеловања доносио и с којима је растао и женио. Затим изговори убиства 286 Срба, које су усташе једне ноћи повезале исејски сјекиром, а у чему је и он активно учествовао, те оване плачање и покушаји убиства заставника Ј. А. Бошња Босанића, када га је овај ухватио.

Док претседњавајући судија Ј. Марјановић чита оптужницу у судници је тајан. Страте докоља дјеловања на све присутне само не на онога који их је вршио. Рекић Шериф стоји мирно и као да се то њему ништа не тиче. Већ сам израз његовог лица одаје окорелог аликоња, што је и доказао својим кривањим недељима. То је злогласни који је још за вријеме старе Југославије осуђен за убиство и лежао на рођени. Долазком усташке НДХ ослобођен је и усташе су му пружиле све могућности да настави са својим кривим недељима.

Он равнодушно одбија све, али икако свједока, жена чије је синовете и кћерке одвођао и убијао, те истака једног преживјелих свједока од 266 неинно побијених људи, страхотошја са та теретина. И остали свједоци као и истака заставника Босанића су неопобити докази пошених злочинаста овог кољача.

Нарочито је дјеловао на присутне истака Лукић Мике, чијег је сина Бошња одлево овај злочинца на ошмак и ошмака убио. Исто тако и истака свједокиња Босе Балчић, чијег је мужка Милаша убио Рекић.

Судија претседник прозива свједока Ритика Драгана. Именовани указује и даје свој истака: »У наше

село дошло су усташе и покупили народ, међу њима и мене. Безалте су нас и потврдили према кољачкој станици. Довели су нас у штабу доктора Цвијића. Ту је било људи и на другач села. Било нас је 266. Усташе су нас везале два по два да се не би отмањали и рекли су да ће нас вомом послати на рат у Рибичку. Рекић су да нас врату из вољати у групама по 30, јер да иначе не може стати у један вагон. Усташе који су одвели прву групу при повратку су били сви кривани. Имали су засукане чикаве, а у рукама су држали крваве сјекире. Ово вакиво везале људе водили су нас обавијено имену звану заједница и ту су их сјекли.

Ја сам покушао да ослобађам руку за коју сам био везан. То је опазно један усташа, пришао ми и ударио ме шаком по зубима те ма избрио све предње зубе. Тако ме и повозо српску мајку. Пришао ме је Рекић Шериф, кога позивају јер смо били комшије и рекао: »Немој ми избјавити зубе, ноћас ћу га све полако исећи сјекиром.« Затим је инако каже да је успјело побијети оштом. Он је једини преживјелих на путу.

На крају узима рјеч државни тужилац Петровић, који напомиње да је окривљених тежики злочинца и предлаже за њега најтежу казну.

Судије се повлаче на вијећање и доношење одлуке. Сав присутни наредје је за то вријеме комарисако да свака и најтежа казна изречена овковим кривцима не може бити довољна за све страхоте њихових злочина.

Када су судије ушле у дворану и претседњавајући ушао да пронађа пресуду, настао је тајан.

Набављени сва злочинства Рекића над народом, Народној суза га каљивава сирну вјешањем. Сви присутни су привлачили са неким издјеломством и одобравањем ову праведну пресуду.

П.

Живот и рад наших инвалида

Да би се што боље ријешило питање инвалида, одлучено је у инваљаски домини. Наши домини ише само домини за одмарње ранијех бораца, него домини културе и напредка. Они су инваљаске школе, одакле ће инваљиди излазити оспособљени стручним знањем на разне дјелости.

У Инваљидском дому бивалочког Војвог подржића раде два курса и то: један за неписмене друготе, те један за компјутрографије. Има другова који уче кројачки занат.

Сав рад заснован је на бази такмичења. Такмичење се чети су извођа, вод са вољом и појединач са поједишем. У дому се одржавају културна предавања, издана зидне новине, затим усмене новине, раде читалачке групе и одржавају састази на којима се претресају сва питања. Истеме рад појединач другова и подржавају кројачи поједишци. Образована је и културна екпна, која даје приредбе не само у дому, него по селима и градовима Босанске Крајине.

Да би наш рад имао што бољег успеха, поужа нам свестрану помоћ наша Армија и наше народне власти.

Ових дана VI Армија доставила је својим борцима — инваљидима овог дома Дин. 65.000.—. То споту употребљеноме за ошћу наобораву и културно уздицање наших инваљида. Наш Округу народни одбор послао је на Дин. 68.000.— и по 140 комада цигарета.

Ми инваљиди који смо у темеље наше земље узимали дјелове свога тијела, кунемо се на шест другом маршалу Титу, нашој савиној Армији и нашем народним властима да ћемо чловјекити све своје умне и физичке снаге које су нам преостале у обновни и изградњи наше земље. Ми ћемо то оправдати ише што ћемо и даље наставити ударничким радом на културно-привредном пољу.

С. Титом у изградњу наше домовине.

У ише инваљиди овог дома захваљује се нашој Армији и нашим народним властима друг — инваљид Мило Матић

Оснивање „Просвјете“ у Босанској Градишци

Акциони одбор српског културно привредног друштва »Просвјета« одлаже је своју оснивачку скупшћину у дому културе 21. децембра 1949. године.

На оснивачкој скупшћини било је присутно око 150 члована и пријатеља овог Друштва. Друг Жарко Новаковић, учитељ, а у свом реферату изнио је историјат и рад »Просвјете« до 1941. године. У реферату

Крајем децмбра у Санском Мосту кухиња за сиромашне, која је много заузимала управна шваље, а власт јој је давао пуно помоћ. Социјално одељење Среског народног одбора прибавило је све потребне посуђе за ову кухињу. Иницијативно управе школе, у граду су сакупљали добровољно прилози и спота од Дин. 10.250.— која је до бивања на тај начин, послужила је за прву набавку намјеница. Друг Милан Ораћки је дао 1.000.— и пет јари члована у корист сиромашних ученика. Један број грађана је пријавио за давање редовне материјалне помоћи овој првој њачкој кухињи у Санском Мосту.

Већ данас у овој кухињи сваки дан по један оброк топле хране 50 сиромашних њака.

Мико Станић

РАД ЖЕНА У СЕЛУ СТАРА РИБЕКА

Све до пред мјесец дана у селу Старој Рибечи жене ише биле непромотне активне. Данас су оне опет почеле да раде, као и по радилае све наше антифашистичке у току усташко. Оне долазе на конференцију, читају нашу штампу, а њих 30 чини читају и писани на тепању, кога је покрећуо друштво Фиска Баутигарте.

За вријеме божићних празника доутираше из Старе Рибекје су посјетиле Дјецић дом у Санском Мосту и доијеле дјеци ране пакосне.

М. С.

СКУПШТИНА ДРУШТВА ЦРВНОГ КРСТА У САНСКОМ МОСТУ

24. децембра у Санском Мосту је одржана врска скупшћина Друштва Црвеног крста на којој је изабран срески одбор Друштва Црвеног крста. На скупшћини су доијали претставници свих мјесних одбора. Ови одбори су образовани у октобру прошле године.

Скупшћина је изабрала нови срески одбор за претседника: Владу Мађурковског, за потпретседника Милка Станића, за секретара Стојанку Новаковић, за благајника Јубишу Миленић, за економка Драгојку Тркуљу. У одбор је изабрано још 17 члована.

М. С.

У ВОЈВОДИНИ НЕМА САДА МОГУЋНОСТИ ЗАПОСЛЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНЕ РАДНИКЕ

Иако пољопривредни радници ише ише потребни у Војводини, стално долазе радници да рајаних федералних јединица. Придолазак оних радника још увек није престао, те се њихов број свакодневно поповлања чиме се ствара све тежи положај за раднике и за народне власти. Радници не требају да одлазе сада на рад у Војводину, јер су пољопривредни радници зарплате и разумљиво је да неће бити добијати запослење.

Изгледан за запослење пољопривредних радника у Војводини долазе тек са отпочињавањем производних сјетвених радова, о чему ће важије решени на вријеме бити обавијештени.

ШАХОВСКИ ТУРНИР У МРКОВИЋ ГРАДУ

23. децембра до 25. јануара одржава се шаховски турнир у Мрковић Граду. У овој турниру учествује 12 играчу. Побједнике са овог турнира носићу назив »Мјесног првака«, а као награду добиће нову шаховску таблу са фигурама. За овај турнир истака велико интересовање у граду.

В. Велић

Појачајмо рад на народном просвјетљивању

ДОГАБАЈА

1. Јануара означено је преден сав брешају железнички револуционарски мост. Пунтамент у промет овог моста у постављена је тиквица земаља Београд — Загреб и Београд — Петровградина.

Обележање тоје су стручњаци и радници дана маршују Титу, да ће у револуциону премину подигнути мост, истински су радници сваком борача да обнову своје Отаџбине.

Градски народни одбор у Лесковцу дао је да обрва — 50 хектара се одје самонашних солчањима сграда Динарија и Стопање. Овау земљу се оди су јесена пољарди и послиједи својим сјемењем. Све пољске радње на овом земљишту извршавају су заједнички сајамци да ће и првог заједнички подијелити по одбитку једне одређене количине у корист Градског народног одбора. Оно је први случај колективне обраде земаље у лесковачком округу.

На иницијативу Министарства пољопривреде и сточарства народне владе Босне и Херцеговине, основан је у Сарајеву Државни ветеринарски завод. Завод ће проучавати узроке и паразитне болести домаћих животиња на бази прикупљеног материјала на терену. На основу резултата спог истраживачког рада Државни ветеринарски завод ће служити и као саветодавна ветеринарска установа.

Радници и намјештеници радионице Државни железнички у Марибору изградиле су за 48.621 цм дуборавног рада 205 вагона руденица, 57 вагона старе дрвене вагона, 207 вагона старе гвоздена, 57 вагона цинга и послиједи 19.350 км дугачких метара кривца. Осим тога ови су учествовали у многим другим радковима на обнови саобраћаја, у изградњи мостова и обнови железничког тунела између Марибора и Ст. Њља.

Овим дана у Приједлу је отворен и започео да ради стручни курс за земљопосадне раднике. Овај курс отворен је иницијативом Мјесног самоуправног вјештака, а посјетиће га редомо 100 радника. Циљ курса је да поспријечи нове кадар стручних радника — мајстора, који ће допринијети повећању производње бољим обрађивањем земљишта.

У Петрину је иницијатива неколико дана основана Подунавска Личница да Кухарицу сарајку Хрватске са Социјетским Савезом.

Синдикална организација пролетарских радника из Клагенца не користити су дане одређене за одмор да заједно са средњошколцима изишче потребне исправке школских зграда и намјештаја. У женској гимназији ови су оправали 14 зграда, 3 прозора, 68 клупе и столице и ставило на 42 прозора. Дуге недеље радити су у мушкој гимназији у којој су такође поправили велики број врата, кадила и прозора.

Градски народни одбор за Далмацију види организацију изложбе именоване «Обнова Далмације». На изложби која ће се отворити крајем мјесца Јануара биће приказана и статистички подаци о привредној снази штета које је окупатор доносио у Далмацији. Осим тога приказиваће се развојак обнове и изградње од ослобођења до данас. Изложба ће имати посебно пољско одјељење у коме ће се приказивати стање привредне земље и перспективе развоја.

Неписменост и непросвјетљеност нашег народа, а нарочито наше жене биле је оштра појава у нашем крају. Неће се само својом тећ и велики број градских становника штава убаја се у неписменост — иналфабете.

Дужност је свих културно-просвјетних радника, свих масовних организација да поведу најодлучиву борбу да се неписменост искорјени у нашем народу. Врхине је да наш човек престане стављати ошак свак прста уместо потписа и да се може служити књигом и штампаном уопште. Да би овај рад био што успешнији и да би се плански и организованно провадио, основан је при Округном народном одбору одсек за народно просвјетљивање. Задатак је овог одсека да плански спроводи акцију за просвјетљивању широким народним маса, да у своме раду мобилише све снаге и да им даје материјалну помоћ и директивне.

Осим рада на иналфабетским тељачевима можемо рећи да је до сада врло мало учињено. Нарочито је подбацио рад на народним универзитетима, усменим новинама, физикатури, народним библиотечкама, рад културно-просвјетних група и разних тељачева. Нарочито је потребно одржавати равних стручњачких тељачева. Ови тељачеви су врло потребни, јер дају извесно стручно знање, а све изјави да на педагошки напредном тактичкографском тељачу у иналфабетском дому.

Тељај је похаљао 15 другова и другарица и сви су га успешно завршили. Међу њима било је и 4 неписмена, који су савадајно своје градило као и остали тељачи.

Преди диктиграфоје тељачи су учили најгуборити административну, урвачу и иналфабетску.

Тељачи који је изабаци у рату десну руку, успио је да све постигне на дивном. Он данас крва на иницијаци ко и остали другари. Овај тељај успешно је вођао другари на Ролех.

Највећу важност морамо посветити иналфабетским тељачевима. Они су најпотребнији и њима се мора претворити највећом обилношћу. На овоме послу извесно радити учитељи. С обзиром да данас имамо мали број учитеља, за овај посај такође је да се активирају сви културно просвјетни радници.

Крајем мјесца новембра радило је у нашем округу 28 иналфабетских тељачева. Ове тељачеве похаљаје претјело другарице. Бу у иналфабетских тељачева и пољских пољачика, иако се стално посваљају — још увијек недовољна прима великом проценту неписмених.

За овај рад одсек за народно просвјетљивање подијелио је 3.860 вјештака штампаних прилози и латиница.

Наш округ добио је свих дана од Министарства просвете 42 нове дјетве књижице. У земаље напој одсека посваја је 21 покретна књижица. Свака од ових књижица броји по 63 књижица. До краја књиже су подијелили, забави и испи стручне (из области пољопривреде, сточарства и т. сл). Ускоро ће бити упућена на седа још 21 покретна књижица, свака са по 79 књижица.

Да би се књижице што лакше и брже преносиле и да би се књиже олакше одсека одбор направиле су посебне свједке за сваког трговца. Свака од ових покретних књижица задржаваће се у једном мјесцу 4 до 6 недеља.

Они који тркуводе овим књижицама, морају да имају у виду да наш народ није још стекао високу читаву и да му она није постала охватајом потребом. Треба упознати

народне масе са потребом и значењем књиже. Зато се могу користити предавања, плакати, пародје и друго. Потребно му је нарочито у бајати на корист стручних знања без којих народни пољопривредници, земљорадници илј сточар не може имати пуног успеха у свом раду.

У врмену зимског периода ка да нема великих пољских радња и када наш сеоски свијет има вјешће слободног времена, спроводе се велика кампања народног просвјетљивања. Кампања ће се провести у врмену од 15. децембра до 15. марта 1946. године. Задати ове кампање су сљедећи:

1. повећати до максимума број иналфабетских тељачева,
2. обезбједити потребне кадрове за иналфабетске и остале тељаче,
3. утицати успијеља на иналфабетским тељачевима преко иналфабетских група и тељачева оштер знања,
4. осамосталити имене просвјетне одборе као, организацију за координирање рада народних власти и масовних организација, попуњити и основати нове где год је то могуће,
5. повећати број књижица и читавица, те домова културе,
6. повећати број културно просвјетних група и побољшати квалитет њиховог рада,
7. појачати рад на народним универзитетима и усменим новинама,
8. појачати рад на физикатурном пољу,
9. обезбједити правилно функционисање покретних књижица,
10. основати округне и орске филијале народних библиотек,
11. одржавати недељну народног просвјетљивања од 1. до 8. јануара сва године.

Из наведених задатака видимо да је у програму овакве кампање на народно просвјетљивање обухваћени дивни рад.

Задатак је организатора ове кампање да је ова успешно заврши. Потребно је да стручна лица обављају и контролишу рад на самом терену, да се упознавају са тељачима и недостацима рада и да их својим стручним знањем и искуством отклањају. Не смије се дозволити као на примјер у Кључу где се требало поистуити стварању народног универзитета да се једнострано дозволи овакв наглошони одговор: «Ми немамо слашних предавања, према томе не можемо га ни отворити, а да се не позове на одговорност она који је заузели по овом питању.

Циљ недељне народног просјеје јавља је да се пронађивање у ствари слојевима владиш народа од на народног просвјетљивања. У ту сврху потребно је употребити сва расположива средства. Потребно је одржавати предавања, културно просвјетне прилози, појачати рад иналфабетских група и усмених новина. Иако се осим овога ни досадашњи рад на народном просвјетљивању, видјелимо да је ипак у врло кратком периоду јачио учивање. Овај рад мора на свим оштерима да се увелико појача и да денесе много видније и боље резултате.

Širom svijeta

Vlada Federativne Narodne Republike Jugoslavije imenovala je delegaciju koja će predstaviti našu zemlju na zasjedanju skupštine Ujedinjenih naroda u Londonu. Na čelu delegacije nalazi se Edvard Kardelj, potpredsjednik vlade i ministar za Kомуналну.

U републици Centralne Azije i Transkavkaza, u 1945. godini jako se povećala proizvodnja pamuka. Površina na plantaži pamuka povećana je za 15.000 hektara u poređenju sa istim površinama.

Narodni direktor agencije Rajter Melki Ker javlja da su vlade Poljske i Čehoslovačke poslale svoje zvanične izaslanice na sudjenje u Nürnbergu, koje se nastavila poslije bočnog ošmera.

Za vrijeme nemačke okupacije u Nikolajevskoj oblasti većina mlinskih preduzeća nije radila. Seljaci su imeli na ručnim vodenicama. Za pojameno i do danas u oblasti je obnovljeno i otpočelo rad oko 300 manjih i većih mlinova. Poslednja su u pogonu mlinci: Kozovica, Nikolaevka, Oskavka, Arbužinski i drugima gradovima.

Švicarski štampa i dalje povoljno komentiraju rezultate moskovske konferencije i čeka u njima korak ka učvršćivanju saradnje među velikim izaslanicama.

Agencija Frans pres javlja da će prva sednica Generalne skupštine Organizacije Ujedinjenih naroda biti otvorena 19. јануара u Londonu.

Ovo zasjedanje će trajati oko mjesec dana.

TASS javlja: Radio Niu Delhi saopštava iz Batavije da na Sumatru i Javu i dalje pristaju pojačavaju bitanskim istisniskim jedinicama.

Rajter javlja da se iz pouzdanih izvornika u Washingtonu doznaje da je ministar inostranih poslova i Generalne skupštine Ujedinjenih naroda s fin da se ostanje sve teptje koje se nalaze na putu ka miru. Moremo biti zadovoljni tekovinama ove konferencije.

TASS javlja: List «Herald Tribune» podvukao u uvodnom članku da svi mlitubivni narodi izražavaju zadovolstvo povodom susretanja o moskovskoj konferenciji.

«Duh saopštenosti i saradnje da moskovskoj konferenciji mora da se razvija i učvršćuje od strane savjeta za ministar inostranih poslova i Generalne skupštine Ujedinjenih naroda s fin da se ostanje sve teptje koje se nalaze na putu ka miru. Moremo biti zadovoljni tekovinama ove konferencije.

Dopisnik TANJUG-a iz Pariza javlja: Večerasnja pariska štampa ispricane da je francuski Kortes Španije izglasao budžet, u kome izdati na poličnu i vojsku iznose 1 milijardu i 800 miliona šaketa. Francuski vojni budžet stalno se povećava pravo od 1940. godine, iako je rat zavrio. Francuski budžet povećan preko 800 hiljada šaketa, među kojima su jedna desetina Marokanci.

TASS javlja da je iranaska vlada saopštila da iznosi avijacioni poslanik u Iranu da je podučila da završeno priprema Federativnu Narodnu Republiku Jugoslaviju.

PRILOGI ZA DJECU PALIH BORACA — RATNU SIROČAD

Preko redakcije našeg lista posla se prvog mjesecni prilog, za mjesec јануара u iznosu od Din 1.000.— Јандрић Nikola, trgovac iz Banja Luke.

Усташки кољач Рекић Шериф осуђен на смрт бјешањем

ОМЛАДИНА БОСАНСКОГ НОВОГ У ПОСЈЕТИ ДАЈЕ НАШИХ ПАЛИХ БОРАЦА У БОСАНСКОЈ КОСТАЈНИЦИ

Дјеци дом у Бос. Костајници је основан преје мјесец дана. У њему се сваког дана с подуча срезом Бос. Новог. За све потребе ове надржавана радне сирочади се брине наша држава. А ти не искључуј је и обавезу и нас грађана да помажемо издржавању дјеце.

Ову дужност схватила је омладина Бос. Новог и израде децеради прикупила неколико пакета за ову дјеца и послела их у Доњу.

Дјеца су се веома обрадовао овој посјети, а нарочито их је обрадовао то што је друг Вуко Кавтар поново хармонично и свирао им, док су они задовољно јели кољаче. Послије ручка машинички су се коко и разговарали с омладинцима.

На питање како им је, малишани кажу да им је ло, али једна чекају да добију књиге да могу учити. Милан Бројевић моли да му се дјетом поново поздраве његова мајка Стоја из села Кавтарова. Онда се јавља и друг Мим су Јурић да могу својим послати поздрав на тај начин. Ранко Илић из Раин да жели да му поздравимо мајку Јоку, а мала Даница Милетић из Мале Рушнице каже: Ја немам никог да поздравим, јер су ми родитељи изгинули. Али ја бих желела да се поздравим са њиховим и наци из Рушнице и да им поштом даћемо и ми постати наци и да ћемо учити.

И омладина из Бос. Костајнице чеће посјећивати своје мале другове у дјецном дому. Приликом доласка дјеце у Костајницу они су изгласали све припреме за њихов следећи у дом.

Р. С. Тубин

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ПРВЕ СРЕДЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ШКОЛЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

На Нову годину у присуству претставника Министарства пољопривредне Босне и Херцеговине, Мјесних народних власти, Н.О. праводјелних органа, те осталих масовних организација, отворена је Средња пољопривредна школа у Бињој Луци.

Скромна, али значајна свечаност почела је око 11 сати прије подне поздравним говором Инк. Јанковића, директора школе, те школе одржао је Инк. Ролан, а затим је реченицама једног јака и говором једног ученика у име почетника завршен први, званични дио отворања.

У итнимом и дуготрајном раслоденим представницима уставног власти и организација у својим заламама истакли су значај и улогу ове школе у привредној обнови наше земље. Изасланик Министарства пољопривреде Инк. Бијељак је изговорио: „... да само пронађамо и подизањем једне привредне привреде допринесемо учвршћивању и очувању већ крвљу створене заједнице радника и селјака.“

Друг Капор је нагласио потребу да наши омладинци — пољопривредници, буду не само добри стручњаци у својој професији, него и свесни иницијативни и одговорни селјаци.

Да кроз напредну пољопривреду буду носници и напредних политичких и друштвених схватања. Отварањем ове школе у Бињој Луци, административној и политичком центру Босанске Крајине, дјелом је још једна привредна оловна веза, која је у ратној напонама наше земље дола до све одбје. Она ће тиме постати и жарнице напредне и рационалне пољопривредне, регименталне кадрове који ће важност пољопривреде у доба привредне изградње наше отаџбине поставити изнад свега.

М. П.

Пред народне судије изјавио оживљени, познати злогласни кољач Рекић Шериф из села Трњана у срезу приједорској. Претједник му чита оптужницу у којој су набројана сва злочинска дјела у којима је учествовао: одвођење и убијање људи из села Трњана, невољних набијаних комисија, људи које је још на најраније дјетињство познано и с којима је растао и живио. Затим масовна убиства 266 Срба, које су усташе једне ноћи повезале исјеци сјекерима, а у чему је и он активно учествовао, те узиме паличке и покушава убиства зајатника Ј. А. Бошча Босанчића, када га је овај хватнуо.

Док претједњавају судија Ј. Марјановић чита оптужницу, у судници је тајан. Страхоте кољача дјелују на све присутне само не на онога који је вршио. Рекић Шериф стоји мирно и кад да се то рече ништа не чини. Већ сам израз његовог лица одоље ожегољеног зликовца, што је и доказало својим крвавим недјелима. То је злочинац који је још за вријеме старе Југославије осуђен за убиство и лежао на робуци. Доласком усташке НДХ ослободен је и уташае су му пружиле све могућности да настави са својим крвавим недјелима.

Он равнодушно одбја све, али искази свједока, жена чије је синови и мужеве одводио и убијао, те исказ једног преживјелог свједока од 266 невинно побијених људи, страховито су га теретили. И остали свједоци који и исказ зајатника Босанчића су невољно доносили оптужничких злочинаста овог кољача.

Нарочито је дјеловао на присутне исказ Лукић Мике, чијег је сина Бошча однео овај злочинац на очи мајке и онда га убио. Исто тако и исказ свједокиње Бос Балтић, чијег је мужа Милана убио Рекић.

Судија претједник прозвима свједока Ритака Драгана. Имензанима уздаје и даје свој исказ, а у наше

село дошле су усташе и покупиле народ, међу њима и мене. Везали су нас и потерали према козарачкој станици. Довели су нас у штабу доктора Пашића. Ту је било људи и из другог села. Било нас је 266. Усташе су нас везале два по два да се не би отимали и рекли су да ће нас возом послати на рад у Њемачку. Рекали су да нас мрсура чу водити у групама по 30, јер да иначе не може стати у један вагон. Усташе који су одређи прву групну при повлаћују су били сви крвави. Усташе су засунале паличке, а у рукама су држали крваве сјекере. Овако везане људе водили су нас објављују њиху звану заједницама и ту су их сјекли.

Ја сам покушао даа обавином руку за само био везан. То је овако један усташа, пришао ми и удрио ме шаком по зубима те ми избацио све предње зубе. Утако ме и посвао српску мајку. Пришао ми је Рекић Шериф, кога познајем, јер само били комшије и рекао: Немој му избацијати зуба, наоас ћу га све полако изјећи сјекером. Затим је извао једно кучу му је успела побјећи путем. Он је једним преживјелим из овог масовног кољача.

На крају узима ријеч државни тужилац Петровић, који напомиње да је откривљени тешико злочинац и предлаже за њега најтежу казну.

Судије се повели на јединак и доносили одлуку. Сва присутни народ је за то вријеме коментаришао да свака, и најтежа казна изречена оваквим злочинцима не може бити довољна за све страхоте њихових злочина.

Када су судије ушле у дворану претједњавајући усташе да промишљају, настао је тајан.

Набројаним сва злочинства Рекића над народом, Народни суд га кољачава смрћу вјешањем. Сви присутни су примили са великим задовољством, и одобравањем ову праведну пресуду.

П.

Живот и рад наших инвалида

Да би се што боље ријешило питање инвалида, основани су инвалидски домови. Наши домови нису само домови за одмаране рањених бораца, него домови културе и напредности. Они су циљански одољали да инвалиди извајати опсебној струјним знањем на разне дјукности.

У Инвалидској дому бањалучког Војног подручја раде два курса и то, један за неписмене друготе, те један диктаторских курс. Има другова који уче кројачки занат.

Сав рад заснован је на бази такмичења. Такмиче се чита са четом, вод са водом и појединачно с поје дјетом. У дому се одржавају културна предавања, излази издвојене радње, затим усавијање радне интелектуалне групе и одољавља састанци на којима се претресају сва питања, истиче рад појединих другова и подобравају критици појединци. Образовање је и културни еквивалент који даје приредбе не само у дому, него по селима и градовима Босанске Крајине.

Оснивање „Просвјете“ у Босанској Гродници

Акциони одбор српског културно просветног дјелства „Просвјета“ одлучио је своју основачку скупштину у дому културе 21. децембра 1945. године.

На оснивачкој скупштини било је присутно око 150 чланова и пријатеља овог Друштва. Друг Жарко Новосковић, учитељ, у зови реферату излагао је историју и рад „Просвјете“ до 1941. године. У реферату

Да би наш рад имао што бољег успеха, проужа нам свестрану помоћ наша Армија и наше народне власти.

Ових дана У. Армија доставила је својим болницама — инвалидима овог дома Дин. 65.000.—. То стону употребимо за општу набавку и квалитивно уздицање наших инвалида. Наш Окружни народни одбор послао нам је Дин. 66.000.— и по 140 комада цигарета.

Ми инвалиди који смо у темеље наше земље — изданици дјеловне своје тјела, кучемо се најславнијом маршалу Титу, најпоштованијом Армији и нашим народним властима да ћемо вложити све својег умире и физичке снаге које су нам преостале у обнови и изградњи наше земље. Ми ћемо то оправдати и својим радом и даље настаћемо ударничким радом на културно просветном пољу.

С Титом у изградњу наше домовине.

У име инвалида овог дома захваљује се ишој Армији и нашим народним властима друг — инвалид

Мићо Матић

Крајем децембра у Сланом кукуња за сирочадише, се је много заузимила управа школе, а власт јој је дала пуно помоћ. Социјално одељење Среског народног одбора прихватило је све потребно посуђе за ову кухињу. Иницијативом управе школе, у граду су скупљани добровољни придојци и свота од Дин. 10.260.— која је доведена на тај начин, послужила је за прву набавку намирница. Друг Милан Орић је дао 1 тн. 1.000.— и пет парја шнела за корист сирочадишних ученика. Један број грађана се је пријавио за давање редовне материјалне помоћи својој народној кухињи у Сланом Мосту.

Већ данас у тој добува свако дац по један оброк током храни 96 сирочадишних љака.

Мићко Станић

РАД ЖЕНА У СЕЛУ СТАРА РИЈЕКА

Све до пред мјесец дана у селу Старој Ријеци жене нису биле на рачуно активности. Данас су оне опет почеле да раде, како су то радиле све наше антифашистичке и току усташко. Оне долазе на конференције, те читају нашу штампу, а њих 30 учин читати и писати на тежаку који је покренула другарица Фика Баунгартел.

За вријеме Божићних празника другарице на Старе Ријеке су посјетиле Дјеци дом у Сланом Мосту и дојиле дјеци разне поклоне.

М. С.

СКУПШТИНА ДРУШТВА ПРВЕНОГ КРСТА У САНСКОМ МОСТУ

24. децембра у Сланом Мосту је одржана среска скупштина Друштва Првог крста из којој је изабрано среско одбор Друштва Првог крста. На скупштини су дојила претставници свих мјесних одбора. Они одбори су образовани у октобру прошле године.

Скупштина је изабрала нове срески одбор: за претједника Владу Мајхровског, за потпретједника Мирка Станића, за секретара Стојанку Новосковић, за благодотелу Љубицу Миловић, за економку Деву Јурићу. У одбор је изабрано још 17 чланова.

М. С.

У ВОЈВОДИНИ НЕМА САДА МОГУЋНОСТИ ЗАПОСЛАВА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНЕ РАДНИКЕ

Иако пољопривредни радници нису потребни у Војводини, ставано долазе радници из три њих федералних јединица. Придолази оних радника још увијек није престао, те се њихов број свакодневно повећава чим се ствара све тежи положај и за раднике и за народне власти. Радници не требају да одлазе сада на рад у Војводину јер су пољопривредни радом завршени и размишљају да неће моћи добити запослење.

Изгледан за запослење пољопривредних радника у Војводини почеће тек са отпочињањем пролетних сјетовних радова, о чему ће замишљати резолуци на вријеме бити објављени ишени.

ШАХОВСКИ ТУРНИР У МРКОЊИЊИ ГРАДУ

25. децембра до 25. јануара одиграва се шаховски турнир у Мркоњић Граду. У овом турниру учествује 12 играча. Побједник са овог турнира носиће назив златног првака, а као награду добиће нову шаховску таблу са фигурима. За овај турнир врида велико интересовање у граду.

В. Вучић